



1. Előzmények

- rendi külön kormányzat - vajda
- három natio (magyar, székely, szász)
- Fráter György rendezi Szapolyai anyagi ügyeit
- 1541 után a cél az ország egyesítése (gyalui egyezmény), Habsburg segítséggel a török kiűzése
- ha Bécs elég erős, addig az önállóság megtartása
- a török védnökség elismerése, de Erdély semleges 1547-ig
- 1551: szászsebesi egyezmény - Izabella lemond
- Fráter György hintapolitikája (meggyilkolják)

2. A fejedelemség megszületése

- 1556-ban Izabella visszatér, 1559-től János Zsigmond az úr
- 1570 speyeri egyezmény, János Zsigmond fejedelem (halála után a Habsburgoké Erdély)

3. Báthori István fejedelemsége (1571-1586)

- mindkét irányba jó viszony
- 1576-tól lengyel király
- cél: Magyarország egyesítése lengyel-magyar-erdélyi perszónálunióval

A fejedelmi hatalom jellege:

- a rendiség hagyományosan gyenge
- a fejedelmi birtok túlnyomó súlya
- a török politikai-katonai támogatása (évi adó, külpolitikai függőség, de belpolitikai önállóság)
- a gazdasági bázis erősítése
- a katolikus restauráció kísérlete és kudarca

Erdély etnikai helyzete

1. A reformáció Erdélyben

- a reformáció több irányzata is jelen van
 - szászok – evangélikusok maradnak
 - magyarok – református és unitárius hitre térnek
 - székelyek – részben reformátusok, részben katolikusok maradnak
 - románok – ortodoxok, a 18. században görögkatolikus hitre térnek
- politikai háttér: támogatja, túri a vallásváltoztatásokat (1568 tordai országgyűlés)
- Báthory István: a katolikus restauráció kísérlete és kudarca (jezsuiták)
- iskolák, intézmények, nyomdák, kultúra

2. A tizenöt éves háború hatásai

- népességcsökkenés, pusztulás
- a hajdúk letelepítése Erdély határán

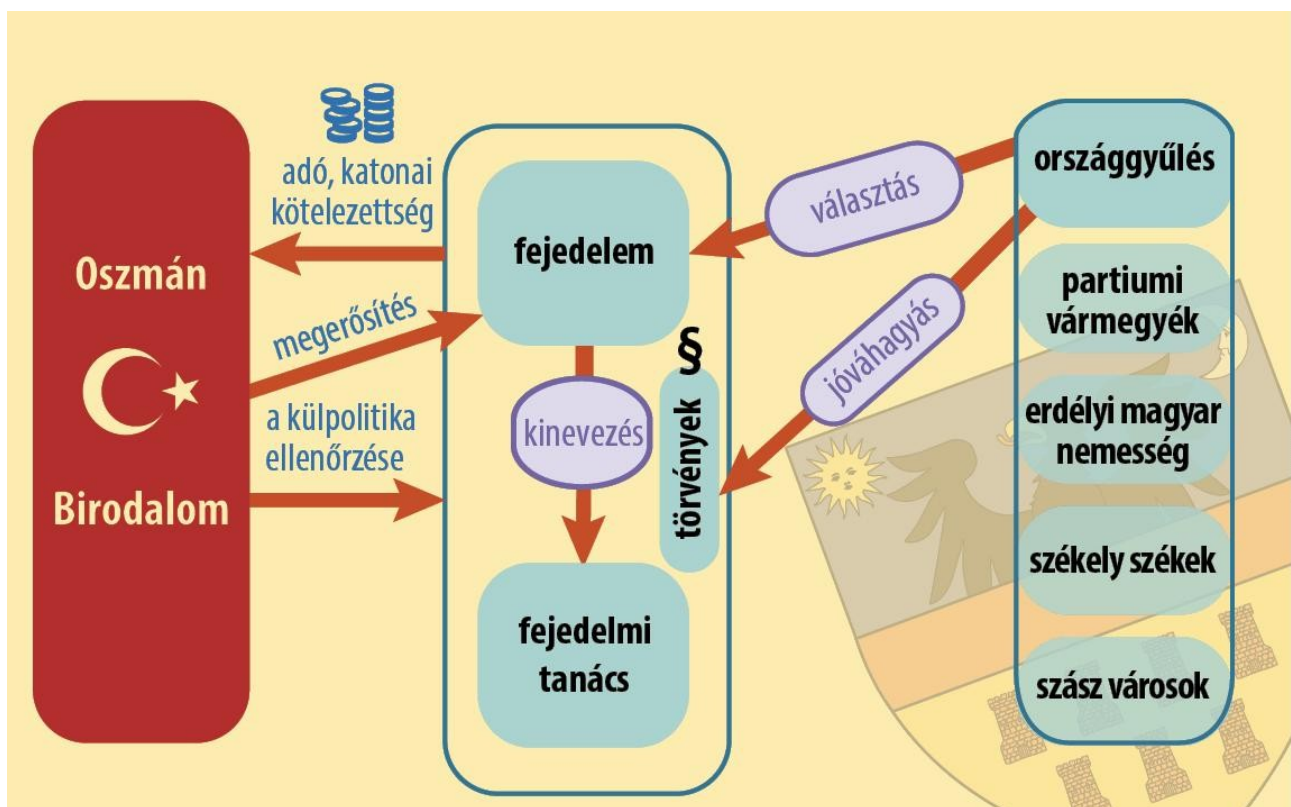
3. Az etnikai szerkezet átalakulása a 18. században

- további román betelepítés
- cigány/roma, örmény betelepítés a török alatt

4. A sajátos erdélyi társadalomszerkezet

- gyenge arisztokrácia
- fejletlen nemesi társadalom
- erős német polgárság
- a székely kiváltságok csorbulása (határőrvidék)

Magyar Újkor linkgyűjtemény: <https://www.ketperctori.hu/magyar-koraujkor-linkgyujtemeny>



Erdély politikai rendszere